Ч. 202 (14.099). Львів, четвер 1. серпня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. РІК LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чолобитня Жидівської Громади у Львові Митрополитові Шептицькому.

„Хвиля" з 31. липня ц. р. приносить таку вістку: Виділ і Рада Жидівської Громади у Львові вислали до Митрополита Андрея гр. Шептицького з нагоди 70-ліття Його уродин таку телеграму: „До Його Еміненції Андрея гр. Шептицького у Львові. З нагоди 70-ліття уродин Й. Е. Рада і Виділ Жидівської Громади у Львові складають у стіп Й. Е. слова чести і глибокої пошани. Нехай нам буде вільно в цій урочистій хвилині бути висловником почувань жидівського населення нашого міста до світлої, справді гуманітарної індивідуальности Й. Е. Жидівське населення має для Його Еміненції щиру симпатію і складає Вам чолобитню, як справжньому репрезентантові культури й найвищих етичних вартостей, який теж до Ізраїля ставився завжди зі зрозумінням і справедливістю. Нехай Всемогучий дасть Й. Е. найдовше життя і здоровля та обдарує своєю ласкою!

Перед Луговим Ювилейним Святом.

КОМУНІКАТ ВЕЛИКОГО ЛУГУ

50% ЗНИЖКА ЗАЛІЗНИЧИХ БІЛЕТІВ.

Пригадуємо ще раз, Міністерство Комунікації розпорядком з дня 27. липня 1935. ч. 1308 признало Луговим Товариствам **50% знижку залізничих білетів** на Лугове Ювилейне Свято, важну на час від **3. до 5. серпня 1935. включно.**

Головна Старшина розіслала вже знижкові білети разом із членськими леґітимаціями тим „Лугам", що замовили знижкові білети. Ті Лугові Товариства, що досі ще не вислали замовлень на знижкові білети, можуть зробити це телефонічно або телеграфічно. Число телефону: 276-14, від год. 10—16. Адреса для телеграми: Великий Луг, Львів, Коперника 5.

На висилку білетів треба прислати марку на 50 сотиків.

Просимо Шановних Читачів подати цю вістку до відома знайомим луговикам і луговичкам.

ПАМЯТКОВА КНИГА ЛУГОВОГО СВЯТА.

Всі „Луги" повинні обовязково вписатися в Луговому Городі у памяткову книгу Великого Лугу. Задля цього обовязані голови „Лугів" узяти з собою лугові печатки. За кожний „Луг" вписуватися будуть їх голови й секретарі.

СВЯТОЧНІ ЛУГОВІ НАГОРОДИ.

Як кожного, так і цього року подістають заслужені „Луги" нагороди по Святі. Цього року виїмково має Великий Луг дуже багато цінних нагород, що їх жертвували Луговій Організації наші національні установи або окремі громадяни-патріоти. Найціннішою нагородою є срібна мандрівна чаша, що її подарував Вп. п. Яків Насс, лікар-дентист у Львові. Це чаша великої артистичної вартости й ціни. Вона чудово ґравірована та має лугову відзнаку й відповідний напис. Цю нагороду діставатиме що три роки той „Луг", що визначиться своєю працею, організованістю, дисципліною й ідейністю. Думаємо, що про таку цінну нагороду повинен старатися кожний „Луг". Шлях до такої нагороди одинокий — праця, організація, ідейність і дисципліна.

ОГЛЯДИНИ МІСТА ЛЬВОВА.

Ті луговики й луговички, що не братимуть участи в легко-атлетичних змаганнях у понеділок 5. серпня ц. р., зможуть тогож дня оглядати дорогий кожному українському серцю старовинний княжий город Львів та пізнати всі його найдорогоцінніші історичні памятки. Знаєте, тт. луговики (чки), що нема мабуть ніде на всіх українських землях другого такого міста, що малоб стільки безцінних історичних памяток, як їх має наш Львів. Пізнати ці памятки, пізнати наочно наше славне минуле та полюбити найдорожчу рідну старовину — це обовязок кожного свідомого й ідейного українця. Хто полюбить предків у їх історичних чинах, той зуміє полюбити й цілий нарід у його минулому й теперішньому.

Оглядинами Львова кермуватиме член львівського „Лугу" Вп. дир. Іван Ющишин. Він прийматиме в неділю в Луговому Городі в часі обідової перерви зголошення охочих оглянути в понеділок Львів.

Луговики й луговички! Не лінуйтеся пізнати серце і мозок нашого Рідного Краю — наш прекрасний, старовинний Львів!

Наддунайська конференція знову на овиді?

ПАРИЖ, 31. 7. ПАТ. Льондонський кореспондент „Л'Енформасіон" поміщує поголоску, що з нагоди сесії Ради Ліґи Націй мають заторкнутися теж справи скликання наддунайської конференції, яку як відомо, постійно відкладали. Деякі делеґації мають робити старання, щоб ця конференція відбулася ще перед зборами Ліґи Націй у вересні. Анґлійський уряд має вислати на цю конференцію свого обсерватора.

Десятки вбитих за европейські капелюхи.

ТЕГЕРАН, 31. 7. ПАТ. В Мешеді (в Східній Персії) прийшло до поважних заворушень у головнім мечеті. Заворушення спричинив розпорядок, що наказував носити европейські капелюхи й шапки замість дотеперішнього накриття голови. Поліція, що її післали до мечету для контролі, зустрінулася з сильним опором зібраних. Поліція стріляла. В боротьбі з юрбою згинуло 30 поліціянтів та багато цивільних осіб. Арештували 600 осіб.

„Милосерні браття" і мораль.

ЧЕСЕН, 31. 7. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: В заведенні для божевільних п. н. „Марія Ліндендорф" в Дорштайн Гольстергавзен, що є власністю конгреґації „Братів Милосердія" викрили важкі злочини проти моралі. В тім заведенні є 410 хворих хлопців, в тім багато епілептиків.

Арештували 10 членів конгреґації і 2 колишніх членів, викреслених перед кількома роками з орґанізації. Більшість арештованих призналося до вини. Щодо чотирьох заведень тієї конгреґації ведуть і ще поліційне слідство.

За активізацію виборчих настроїв.

Львів, 31. липня 1935.

За останніх 10 літ рівень української політичної думки серед широких верств галицького громадянства і народніх мас надзвичайно піднісся. Там, де раніш мала широко відкритий доступ плоска демагогія, сьогодні на сторожі стоїть критицизм і рефлексія. Скінчилася безапеляційна влада почувань, постепенно щораз більше закріплює свої позиції єдино-доцільний у політиці — критерій розуму. Замовкли палкі оклики, принишкла романтика приманливих гасел, зате вглиб пішла конструктивно-творча праця, тиха, незамітна, яка проте витворює більшу бо справжню — силу, ніж соломяний вогонь, що творить лише ознаку сили. Явища про які „не вільно" було навіть говорити, не то їх критикувати, діждалися всесторонньої аналізи та найшли виразно оформлений осуд у свідомості мас. Відпала теж психольоґічна база, на якій могли зроджуватися спроби атаманських вискоків і соромно провалились пляни, яких товчком і змістом була виключно незаспокоєна особиста амбіція. Втратили свій чар навіть найкраще стилізовані фрази, зате затужили люди за ясним ставленням справ і ясною відповіддю на всі сумнівні питання. Прийшла теж переоцінка погляду, що не вільно признаватись до помилок, бо це „компромітація перед чужими". Прийшла теж переоцінка іншого погляду, що не конче все те, що шкідливе для противника, мусить бути добре для нас, і тому не слід кермуватись виключно висновками „пер контраріо". Прийшло зрозуміння правди, що ідеалістичний догматизм не все може мати застосування у практичній політиці, що не істнує політика „не-практична", що рішає у політиці один-єдиний принцип — доцільности, — що нісенітницею є утотожнювання поняття політичного реалізму з політичним угодовецтвом, що такою самою нісенітницею є утотожнювання поняття політичного опортунізму з капітулянством, що заки виклинає хто штудерні чужі слова — повинен поглянути до словника чужих слів і пізнати їх правдиву дефініцію.

Настав у масовому політичному вихованні українського громадянства у Східній Галичині величезний поступ через ясне викристалізування його всеукраїнської думки. Та думка існувала все, — від першого поклику Головної Руської Ради, від резонансу у Галичині ідей Кирило-Методіївського Братства, від захоплення Шевченковою Музою, від діяльности на галицькому терені Драгоманова і Михайла Грушевського — до покликів Української Національної Ради і Боєвої Управи, до створення леґіону УСС, до станиславівської постанови про зединення, до трагедії УГА на Великій Україні і останніх актів мартирольоґії галичан під совітським режимом. А всеж, в міжчасі трапились прикрі епізоди внутрішніх суперечок між двома вітками одної нації, зайшли помилки і непорозуміння, віджили теорії обласного сепаратизму і все те не могло не відбитись на хаосі політичної думки. Той хаос припинився, галицька політична думка вийшла з бездоріжжя вузьких рямців партикулярного інтересу на широкий битий шлях всеукраїнсько-

го інтерссу, з виразним освідомленням собі, що боротьба за галицькі національні цінности і розбудова їх стоїть у найтіснішому звязку з отсим всеукраїнським інтересом, а тактика при тій боротьбі і шляхи тієї розбудови не можуть теж бути від нього відірвані. Ясне зрозуміння тих речей прийшло м. і. у звязку зі збільшеним зацікавленням і кращим пізнанням міжнародніх справ, з припиненням легковажного підходу до „закордонної політики“, з якої почали люди у нас слушно цінити лише — обективні інформації.

За той час, коли йшов поступ і кристалізація галицько-української політичної думки й освіти — били нас ріжні лиха і нещастя. Здається, що зайва річ вичислювати все те, що записане незатертими словами в історії гіркої долі українського народу. Під цими ударами корчився теж постепенно національний стан посідання, щораз труднішою ставала боротьба за культурно-громадські цінности і щораз більш внеможливлювана дальша їх розбудова. Діється це й по нинішній день, при одночасному гаморі польських націоналістичних часописів про небезпеку українського заливу, про потребу „підсилення польськости“, про наступ українців!! Очевидно, що під тими ударами чимало одиниць звихнулось. Останні громадські вибори виявили теж загрозливу охлялість мас при одночасній активізації польських чинників, які скрізь, незалежно від вказівок згори, самі йшли на співпраці з адміністраційними чинниками, нераз підштовхуючи ті чинники до протиукраїнських виступів.

Все те пригадується при нагоді теперішніх соймових виборів. Зріст розуміння і відчування політичного реалізму українськими масами проявився у беззастережній апробаті постанови відповідального українського політичного проводу: засадничо взяти участь у виборах. Гасло бойкоту виборів не найшло відгуку в українських масах, зате повне зрозуміння найшов арґумент, що при всяких обставинах треба боротися за свої права і що одним із таких прав є українське парляментарне представництво. Ніде не чути ні одного застереження проти тези, що українське парляментарне представництво, це не ціль сама для себе, а засіб для цілі, якою є — покращання долі народу, вияв народньої волі і що тому не можна проголошувати бойкоту виборів з таких причин, як це роблять польські опозиційні партії, для яких рішаючим чинником є — боротьба за владу і за державний устрій. Словом, всі признали слушність і доцільність тактики, вибраної політичним проводом, всі звіти з місць вказують на тотожність інтенцій проводу і мас.

А проте втома, яка відчувається серед нестерпних умовин затяжної боротьби за громадські та національно-культурні права, та втома погано дає себе відчувати й на виборчому фронті. Позитивне явище апробати становища політичного проводу затемнюється неґативним явищем — пасивности супроти виборчої боротьби. Вже раз на цьому місці було сказане, що наскрізь фальшивим є погляд, наче теперішня виборча ординація виключає елемент боротьби. Звертали ми увагу, що навпаки істнує у новій ординації ціла низка моментів, які можуть стати зачіпною точкою для поведення такої боротьби. Конкретно: можна було дбати за те, щоб деякі організації дістали право делеґувати представників до окружних виборчих зборів, можна боротися на терені спільних установ та організацій за вибір таких представників, щоб скрізь були ними й українці, можна мобілізувати людей, які булиб виразниками волі українського політичного проводу на окружних зібраннях, можна мобілізувати українську громадсько-політичну солідарність проти можливих усяких диверсантських виступів, можна мобілізуватись проти всяких несподіванок, яких можливости ніколи у політичній боротьбі не слід виключати. Все це можна робити — і треба. Вкінці, можна і треба масово голосувати, якщо вже нарід іде до виборів, бо **сам факт масової виборчої участи є величезним моральним арґументом, що свідчить про громадсько-політичну зрілість громадянства**

На жаль, не всюди можемо ствердити присутність чинника боротьби по українській стороні. Є організації, які просто проґавили нагоду стати активним чинником при вирішуванні виборчого висліду (напр. СУПРУГА, — коли тимчасом організація жидівських приватних службовиків дістала право висилки делеґатів до окружних зборів). Цілий ряд людей з вищою освітою, добутою у краєвих високих школах, не зареєстрував своє право до голосування при сенатських виборах. Арґумент: нас все одно замало, щоб вибрати сенатора, — рішуче нестійний: скількість українських духовників, адвокатів, лікарів, учителів — всетаки вже поважна, і вони могли повести боротьбу не тільки на терені своїх загально-краєвих станових організацій (хоч би й були тенденції змайоризувати їх, як напр. у Лікарській Палаті, де лікарі-українці всупереч своїм заходам не дістали вступу до окружних зборів), — але й на терені підрахунку виборчих карток. Добре організоване високо-свідоме громадянство **хоч би для самої статистики не резиґнує** з віддачі голосів при загальних виборах!

Помічається теж дуже шкідлива думка, ширена безумовно політичними противниками нашого національно-політичного проводу, що „все залежить від адміністраційних чинників“ або що „все залежить від виборчого компромісу“. Одно і друге невірне. Безумовно, що навіть найбільший натиск адміністраційного апарату мусить рахуватися з чинником відпору. Масова участь українців-виборців 1930 році звела на нівець — **під політичним оглядом,** як тактично-виборчий засіб — цілу т. зв. пацифікацію, виявляючи її недоцільність супроти високого рівня української громадсько-політичної зрілости. З другого боку т. зв. „виборчий компроміс“, якщо його вимагає тактика, що її з черги накидують дані обставини, ніколи не виключає самого моменту боротьби. Ніякий компроміс не вимагає інерції та апатії. Навпаки: участь у виборах, бойкот, компроміс чи зірвання, це все є **тактика,** а суттю є **політична активніть,** суттю є постійна психічна мобілізація мас: бути готовим на **кожний** поклик проводу виконати свій обовязок відповідно до вказівок проводу!

Взиваємо до збільшення свого зацікавлення виборами, до пильного слідкування за вказівками з партійного проводу УНДО, до активізації самих себе і всього громадянства у сучасних виборах, в яких **ми боремось ні за чиї інші інтереси, лише наші власні.**

Отвертий лист американського комуніста.

Ню Йорк, 8-го липня.

Фред Біл, засуджений за вбивство начальника поліції серед розрухів в часі комуністичного страйку в Ґастонії на 20 літ вязниці в 1929 р., випущений за порукою на волю в часі відклику проти присуду, втік до Совітів разом із 7 іншими засудженими комуністами, побув там 3 літа, тепер втік звідтам і пише низку статтей у Герстових ґазетах про відносини в Совітськім Союзі. На вступі першої статті пише отвертий лист до американських лібералів, що підтримують всякі комуністичні затії нібито в обороні свободи робітництва. Вичисляє поіменно тих покровителів. Це такі: Раджер Болдвін, директор Американського Союзу Громадянських Свобід; Джан Дюї, визначний американський фільософ і виховник; Норман Томас, провідник Американської Соціялістичної Партії; Ґарі Ворд, професор Злученої Теольоґічної Семінарії і Мері Ван Клік, специялістка в промислових справах фондації Россель Сейдж. До них і до соток інших вільнодумців, що підтримували Біла в часі його боротьби за повну справедливість для робітника, звертає свій зазив, щоб вони поцікавилися тим, що діється в Совітах, і щоб дальше, свідомо чи несвідомо, не обманювали себе Сталінівською диктатурою в Росії та виступили проти неї так, як виступають проти фашистівської диктатури в Італії й Німеччині.

Після такого вступу Біля (Fred E. Beal) переповідає свою боротьбу за повну справедливість для робітництва і пропаґанду за комуністичний лад на взір розславленого ладу в Совітах. Йому казали і він вірив, що в Совітській Росії робітник та селянин має повне право до всього доходу з роботи, вільне слово і певні громадянські права. Колиж Біл виїхав в Росію, переконався, що там якраз усе навиворіт. Всі лиха, що він їх бачив в Америці, там стократ гірші, а тисячу разів важчі для населення. Вид отого нещастя російського робітництва став для Біла таким страшним, що він волів кинути Радянщину, хоч в Америці висить над ним найменше 20-літня тюрма, і йти в світ без якоїнебудь будуччини, ніж оставатися в Росії на високому становищі у службі диктатора Сталіна.

Його товариш, К. Гендрикс, покинув Росію перед трьома літами, вернувся в Америку і попав до вязниці в Релі, Норт Керолайна. Біл відносився з зазивом до американської комуністичної партії, яку він називає американською секцією Третього Інтернаціоналу, щоб вона розпочала аґітацію в обороні Гендрикса. Але тут натрапив він на ворожнечу. Американська комуністична партія не є заінтересована долею нещасних робітників, а лише пропаґандою в користь совітської Росії. Ця партія тепер почне поборювати самого Біла і розповідати на нього ріжні наклепи. Він на це приготовлений. Але він не боїться цього, бо хоче американським робітникам отворити очі на всі большевицькі затії. Біл каже, що є між прихильниками Сталіна фанатики, котрі не мають слів догани для нього. Але є й інтеліґенти, що не хочуть бачити траґедії Росії своїми очима. Та він мусить сказати всю правду, щоб робітництво почало шукати інших доріг для поправи своєї долі.

Біл твердить, що робітники та селяни в Росії не є власниками фабрик та землі, як про це звичайно пишеться. Ані не почуваються вони там щасливими. Днями й ночами йде там праця у фабриках та колективах, але робітник на цім не вискує. Нужда така, що американські босяки можуть вважати свій спосіб життя за рай в порівнанні з тим, як живуть робітники в Совітах. Там, правда, нема капіталістів-богачів, що накопичили маєток у своїх руках. Але там є Совітський Союз, що все забирає для себе, а його урядовці це кляса паразитів, що живуть соками й кровю робітника.

Через те все Біл зрікся високого становища і волів бути готовим на досмертну тюрму в Америці. Коли йому американські комуністи не повірять, то це тому, що вони мають платні посади, яких не хочуть тратити. А боротися за соціяльну справедливість, значить поборювати комунізм під диктатурою Сталіна.

Страшний хаос на випадок війни.

Найчільніший політичний репортер світа, Г. Р. Кнікебокер, що подорожує тепер в Европі присилає свої звідомлення до синдикату американських ґазет про погляди на війну в Европі. Найновіша його телеграма з Льондону, просто жахом проймає читача описом страхіть найближчої війни. Каже, що війна буде вестися з небувалим варварством. Її знищення буде таке велитенське, що кінець-кінцем останутся в Европі лише недобитки, а й ті залишки населення будуть примирати з голоду на руїнах цивілізації. Війна не пощадить нікого: ні вояка, ні цивільне населення. Це буде „Великий Хаос“ в історії людства.

Три питання виринають тепер в Европі: 1. Чи буде війна? 2. Коли вона прийде? 3. Як будуть боротися у війні? Отже на перше питання відповідає Кнікебокер: Війна буде, хіба що припиняться взброєння. На друге: Вона прийде тоді коли котрась з держав дійде до шпилю взброєнь. А на третє питання, як вона прийде, йде відповідь представленням страхіть будучої війни. Війна прийде з елементарним божевіллям при якійнебудь нагоді і то з повітря, суші та моря відразу. На міжнароднє право ніхто не буде зважати, будуть уживати всякої зброї, що лише можлива. Вислід війни буде залежати від початкових операцій, тому кожна держава приготовляється до нападу на самому початку з найвищим напруженням. Не будуть битися самі армії, але противник буде старатися так нищити населення ворожої держави з повітря, щоб само населення було противне війні у свому краю. Отже власне населення причиниться до поразки своєї держави

Абісинія під мандатом Ліґи Націй?

ІТАЛІЙСЬКІ ТРАНСПОРТИ ДО АФРИКИ.

НЕАПОЛЬ, 31. 7. ПАТ. Мореплав Абація виплив з відділом війська та воєнним матеріялом до Мессини, де навантажить іще дальші пересилки, та звідти поплине до Східної Африки.

ЛЬОНДОН, 31. 7. ПАТ. „Дейлі Телеграф" повідомляє з Каїру, що італійські війська спрямували частинно з Тріполі до Східної Африки. Водночас італійський уряд розпочав бранку між арабами, щоб зорганізувати робітничі бригади, які мають вислати до Еритреї.

ЕВРОПЕЙЦІ В АБІСИНСЬКІЙ АРМІЇ.

ЛЬОНДОН, 31. 7. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє з Капетовн: Абісинський цісар переслав каблєграму до дипльоматичного представника Абісинії в Капетовн, щоб негайно направив до Абісинії европейців, що як старшини затягнулися би до абісинської армії. Водночас цісар повідомляє, що на виряд для кожного з тих старшин Абісинія призначує по 200 фунтів штерлінґів.

ПАРИЖ, 31. 7. ПАТ. Авас повідомляє з Женеви: Очі всіх звернені на Париж, де в теперішніх умовинах розмова Лявадя з Іденом набирає незвичайної ваги. Тут передбачують, що численні наради між делегатами відбудуться перед відкриттям сесії Ради Ліґи. Здогадуються, що майже всі засідання Ради будуть тайні або не прилюдні.

СТРАЙК В АДДІС-АБЕБА.

АДДІС-АБЕБА, 31. 7. ПАТ. Застрайкували тут купці й імпортери. 85 відс. крамниць і підприємств у столиці Абісинії закриті. Страйкарі домагаються, щоб примінити вартість таляра (абісинської валюти) до умовин теперішньої хвилі.

СПІЛЬНА ТАКТИКА В. БРИТАНІЇ І ФРАНЦІЇ.

ЛЬОНДОН, 31. 7. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє про візиту амбасадора Зл. Держав у прем. Болдуїна: Амбасадор Бінґгем був з візитою у премієра Болдуїна перед виїздом на відпустку до Зл. Держав. Премієр Болдуїн представив йому становище В. Британії у справі Абісинії.

ЛЬОНДОН, 31. 7. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє: Перед виїздом мін. Ідена британійський уряд не рішив нічого про директиви для британійської делеґації щодо процедури на сесії Ради Ліґи Націй. Про цю процедуру мусить вирішити Рада сама. Всеж у Льондоні думають, що розмови Ідена з Лявалем дозволять устійнити однозгідність між Францією й В. Британією у справі становища, яке треба буде зайняти в Женеві.

ФРАНЦІЯ ПОСЕРЕДНИКОМ.

ПАРИЖ, 31. 7. ПАТ. Авас повідомляє: В експозе на кабінетовій раді Ляваль заявив, що французька делеґація на Раді Ліґи Націй подбає за те, щоб не нарушити приязни Франції з Англією й Італією, пошанувати зобовязання супроти Ліґи Націй, вимінути тяжкої кризи в Лізі Націй та виконати ролю посередника.

ПАРИЖ, 31. 7. ПАТ. Авас повідомляє: Нині в год. 17-тій на „Ке д' Орсей" зачалися британсько-французькі наради між амбасадором Клерком і шефом виділу Ліґи Націй у „Форін Офіс" Странгом та премієром Лявалем і генеральним секретарем міністерства закордонних справ Лежером.

АБІСИНЦІ ОХОРОНЯТИМУТЬ ЧУЖИНЦІВ.

АДДІС-АБЕБА, 31. 7. ПАТ. Абісинський уряд задоволений, що італійська делеґація бере участь у сесії Ради Ліґи Націй. Тут думають, що ситуація трохи випогодилася та що є можливості мирного полагодження спору. На домагання цісаря зорганізували окрему поліційну службу для охорони чужинців, хоч досі не було ніяких інцидентів.

Щоб поборювати спекуляцію уряд завів примусовий курс фунта штерлінґа рівний 13.5 таляра. Тому, що банки приміновували при купованні купцями валюти 30 відс. ажіо, купецтво на знак протесту проти банків позачинювало вчора крамниці.

НОВА ПРОПОЗИЦІЯ.

ЛЬОНДОН, 31. 7. ПАТ. Дістали тут вістку про нову пропозицію, яку зробили в Аддіс-Абебі цісареві Абісинії. Згідно з тією пропозицією над Абісинією розтягнули би европейський мандат під контролею Ліґи Націй з тим застереженням, що ніяка европейська держава не матиме політичних привілеїв, що загарантована буде ненарушимість абісинської держави та, що абісинський уряд матиме свободу вибору своїх міжнародних дорадників. Але цей мандат передбачував би деякі окреслені господарські привілеї для Італії. Абісинський цісар мав заявити, що готовий прийняти міжнародню поміч, щоби збільшити поступ цивілізації в Абісинії, тому та пропозиція відповідає його намірам.

Треба здогадуватися, що ініціятива тієї пропозиції вийшла від В. Британії.

Офіційні британійські кола заявляють, що вони нічого не знають про пропозицію установлення міжнародного европейського мандату над Абісинією під контролею Ліґи Націй. Ті кола підкреслюють, що тепер на передодніміркувань Ради Ліґи Націй над спором, британійський уряд не виступав би з ніякою новою пропозицією, щоб не утруднювати акції Ліґи. На думку згаданих кол та пропозиція є суто приватною ініціятивою деяких англійських політичних кіл, зближених до радикального табору і до Лейбур Парті. Такі пропозиції ставили в останніх днях різні особи якраз з того табору в відкритих листах, поміщуваних на шпальтах „Таймса".

ЩО ВРАДИТЬ ЛІҐА НАЦІЙ?

ПАРИЖ, 31. 7. ПАТ. Агенція Аваса телеграмою з Льондону повідомляє, що якщо вчорашні французько-німецькі розмови виказали би можливість порозуміння між Францією, Анґлією й Італією у справі безпосередньої поеднальної італійсько-абісинської процедури, англійці погодяться на те, щоб Рада Ліґи обмежила свої праці до іменовання пятого члена поеднально-арбітражової комісії. Тоді загальну дискусію відложили би до 25 серпня, а в міжчасі можна би інтервеніювати в користь полагодження італійсько-абісинського спору. Коли би таке непорозуміння не було можливе, британійська делеґація буде домагатися, щоб Рада Ліґи негайно зайнялася цілістю спору.

ПІД ПРОВОДОМ ЛІТВІНОВА.

ЖЕНЕВА, 31. 7. ПАТ. Вчора пополудні приїхав до Женеви комісар закордонних справ Літвінов, що обійме провід теперішньої сесії Ради Ліґи Націй. Засідання Ради зачнеться нині в год. 5 пополудні. Це засідання не буде явне.

НАРАДИ ІДЕНА Й ЛЯВАЛЯ.

ПАРИЖ, 31. 7. ПАТ. Розмова премієра Ляваля з міністром Іденом тревала около 40 хвилин. В тій конференції взяли участь від Франції генеральний секретар „Ке д' Орсей" Лежер, від В. Британії шеф департаменту Ліґи Націй в „Форін Офіс" Странг і британійський амбасадор у Парижі Клерк. По закінченні розмови премієр Ляваль заявив представникам преси таке:

„Ми говорили з мін. Іденом про питання, що є на деннім порядку Ради Ліґи Націй. Ми розслідили ті питання в цілості з різних поглядів. По тій розмові послідують іще інші розмови в Женеві. Ляваль і Іден виїхали вчора вечором до Женеви.

ГРОМАДЯНСЬКА ДОПОМОГА АБІСИНІЇ.

Пів мільона петицій розіслав американський „Комітет для Етіопії", щоб збирати на них підписи й висилати петицію до президента Рузвельта. В петиції сказано, що Америка повинна станути в обороні договору Кельоґа-Бріяна і не допустити до війни між Італією та Абісинією без попередніх переговорів. Комітет надіється зібрати 10,000.000 підписів. Абісинія не має в Америці урядового заступника, тому комітет працює на власну руку. До комітету входить 50 людей з різних національностей, віри та рас.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 22)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади з перед 20-ти літ

Тяжінь тієї досить складної котролі лежав формально в руках баракових інспекторів, між котрими в березні 1915 року було лиш двох україців; фактично орудував тим усім один однісінький пан „надінспектор" Зомербавер. Цей добродій, поки його не усунули, був одиноким побудником та інформатором барона Чапки і до того був у найкращих звязках з усіма кухарями. Він і тільки він один носив баронові щодня до кушання баракову їду, щодня з іншої, довільної секції, з якої барон захотів. Само собою, що ця „проба" їда ,що її начальник кушав, була все — бездоганна... Така особиста контроля — здавалося баронові — була найліпша і найдоцільніша. Коли ж на його диво інспектор Фединський дня 8. квітня приніс до канцелярії в трьох їдунках „смердячу" зупу аж з трьох ріжних бараків одинацятої і дванацятої секції, барон мусів жалобу приняти; та — дав її до розслідження тому ж самому надінспекторові Зомербаверові. Не міг цього второпати: адже він сам щодень страву кушав... Зомербавер „ствердив", що принесена бароновії інсп. Фединським зупа була спеціяльно спрепарована для — напасти... Успіх жалоби був такий, що інспектора Фединського усунули від адміністраційної інспекції табору та приділили до нагляду над таборовою чистотою.

Д-р Билинський, появившись у таборі і прислухавшись жалобам, став уважніше займатися справою харчів і — стежити за зловживаннями. Зразу й це йшло пиняво, а то жандармерія „не годна" була прилапати нічого підозрілого... Тимчасом упереджені хулігани далі своє діло творили, лиш обережніше і — знаменито личкувалися. Аж взялися за діло самі виселенці. Приловлено секційного передовика пятої секції, як таборові харчі переносив до міста і передавав їх там в умовленій домівці. То знову переловлено місцевих мулярів, котрі працювали в таборі, як переносили мясо з табору до міста, теж до тої домівки... Чутка про непритаманні крадіжі марненьких виселенецьких харчів донеслася до Відня; люди післали жалобу до послів, покликуючись на факти. Уявлені зловживання і посольскі запити приневолили барона Чапку призадуматись над непохитною чеснотою довірливого надінспектора і над доцільнішою контролею харчів. Тоді уповажнено лікарів усіх загалом, на домагання людей, харчі контролювати і про спостережені зловживання повідомляти управу. Якщоб це заряджения лікарів дійсно виконували так, як воно було подумане, то воно могло мати важливий вплив на якість харчів. Одначе лікарі не клали собі на ум того зарядження. Одні були гадки, що це поліційна робота, яка не личить лікарям, а бодай так її відпекувались. Інші з інших мотивів до цього не брались.

Тоді баронові Чапці піддано гадку — установити для перевірки харчів окрему „комісію", до якої належали б і лікарі, а для контролі харчів призначити кількох окремих контрольорів котрі мали би право й обовязок бути кожної днини в год. 7—12 і 18 при видачі харчів, наглядати роздачу, кушати страви, робити замітки, списувати протоколи і подавати їх управі. Барон Чапка приняв цю гадку і назначив чотирьох таких „провізоричних" контрольорів, до котрих належав і я. Такий підхід до справи контролі харчів теж міг бути доцільний та успішний. А то справді у вівторок і середу (20. і 21. квітня) не чулося ніяких нарікань на харчі, крім того одного, що страви за кріпко заправлені майораном, що нашому народові не припадало до смаку. Та вже третього дня — 22. квітня — барон Чапка відкликав контрольорів і цілу комісію, подаючи, що цей спосіб показався — „непрактичним". І мусів справді бути „непрактичний"; коли його по двох днях знесено. Тільки — не для виселенців...

Харчева колотнеча вернулась тимсамим до давнього ладу.

На Католицький Зїзд до Праги.

(Враження й помічення учасника).

Виїзд зі Львова. — Чому я вибрався на Зїзд? — Дорога зі Львова до Лавочного. — Переїзд через чотири тунелі. — По другому боці кордону. — Воловець. — Мовний хаос — велика болячка відродженого Закарпаття. — Чия це вина?

В середу 26. червня ц. р., поборовши усі трудноші звязані із виїздом за границю, виїхав я раннім поїздом зі Львова на Стрий-Лавочне. За собою лишав я велике, гамірне місто, яке щойно будилося зі сну, щоби знов зачати цілоденну метушню серед спеки, порохів та безнастанних криків і гамору. У вагоні III. кляси, в якому я їхав, було повно людей, здебільша українців. Крізь отверті вікна приносив вітер до задушливого вагону запах свіжо скошеного сіна і квітів з зелених піль і левад, а це наче цілющий бальсам успокоювало нерви і будило радісний настрій та вдовілля.

Переді мною далекий шлях — столиця молодої держави — Прага. В днях від 27.—30. червня ц. р. буде вона свідком закроеного на велику скалю Загально-державного **(celostátní)** Католицького Зїзду, першої цього роду імпрези від часу повстання чехословацької републики. Вседержавний Католицький Зїзд, з участю всіх національностей, та ще й у Празі, здавна відомій із свого неприхильного наставлення до католицизму, це для кожного, хто хоч трошки визнається у замотаних релігійних відносинах Чехословаччини, дуже цікаве. Цікаве воно і для мене, хоч я, цікавлячись від кількох літ католицьким життям Чехословаччини, знав дещо про велику силу й організованість тамошнього католицизму, головнож на Моравії і Словаччині. Для мене було передусім цікаве, в який спосіб католицька Церква Чехословаччини розвяже національну проблему Католицького Зїзду. До Католицької Церкви в Чехословаччині належать: чехи, словаки, українці, німці, мадяри й поляки, шість національностей, які всі, не зважаючи на так дуже загострене національне питання в нинішних часах, мають взяти участь у зїзді, мають спільно і згідно маніфестувати свої релігійні й католицькі почування в столиці держави, в границях якої деякі з них знайшлися може і проти своєї волі. Та найцікавіше було для мене те, як випаде участь у зїзді наших закарпатських братів, які творять окрему секцію зїзду і які силою факту будуть репрезентувати перед римо-католицьким світом щось своєрідне у Катол. Церкві, католицизм у східнім обряді, а під оглядом національного побуту повинні стати атракцією зїзду. Я вже заздалегідь тішився, що стрінусь особисто із провідниками греко-католицької Церкви на Закарпатті, тієї Церкви, яка по світовій війні перейшла правдивий шлях мучеництва й розбиття і яка в останніх роках, здержавши дикий і некультурний наступ т. зв. православія, наглядно скріплюється і консолідується. Це все річи дуже цікаві і тому я й їду на Зїзд.

За Стриєм околиці щораз кращі. Перед нами зарисувалися сповиті молочно-синьою імлою контури Карпат, які, чим далі, тим більше наближуються до нас. В Синевідську Нижнім перші їх відноги вже доволі гарні. Минаємо крикливе Сколе, затишний, окружений віночком гір Гребенів із гарною деревляною церквою під горою, романтичну Тухлю із Славськом, з гарними й монументальними мурованими церквами і в годині 12.21 вполудне поїзд заїхав на високо положену, останню по галицькім боці стацію **Лавочне**, яка є одночасно митною і пашпортовою ревізійною станицею. У стаційній реставрації зїв я дуже скромний обід, за який заплатив 2 зол. і в годині 13.47 чеський поїзд, у якому я вигідно примістився, помчався у сторону нашого гарного Закарпаття, звідки по короткій зупинці і пересідці на скорий поїзд у Мукачеві їде він через Батьово, Чоп, Жіліну, Богумін, Пардубиці аж до Праги, куди приходить ок. 7-ої години ранку. Отже їзда зі Львова до Праги поїздом звичайним (Львів-Мукачів) і скорим (Мукачів-Прага) триває цілу добу, що з огляду на велику віддаль обох міст треба приписати в похвалу управам обох залізниць.

У вагоні купуємо білет до останньої стації по галицькім боці, Бескид, за 0.40 зол., а звідти до Волівця, першої більшої стації на Закарпатті, за 3.80 кч. (більш-менш 0.70 зол.). Їдемо чудовими околицями; це переважно високорівня, закосичева групами темних смерік. Повіває полонинський вітер і прохолоджує хоч трошки душну, аж горячу температуру у вагонах. Зі мною в переділі їде одинокий товариш подорожі за границю, купець з Дрогобича, що їде на Мадярщину, до Кечкемету, за овочами. Одначе його не цікавила чарівна краса природи і він, не зважаючи на велику духоту у вагоні, увесь майже час спав. Поїзд їде ввесь час під гору, а паровіз важко сопе. Краєвиди міняються наче в калейдоскопі. В низу, ліворуч залізничого шляху, в невеличкій долині примістилося село Опірець. Соломяні дахи, деинде черепяна криша, будинки густо біля себе, мало деревини, а садів зовсім не видко. В порівнанні із ними гуцульські загороди і більше романтичні і не такі на перший погляд бідні. За селом на узгірю стилева бойківська церква — а дальше лиш простір і сонце. Над невеличкою річкою чудовий, залізний, на камяних філярах віядукт. Щораз більше смерекових лісів — у вагон несеться запах живиці. Шлях, яким переїзджаємо, це один чудовий, квітчастий килим. На стежечці, що біля шляху, молода молодиця з двома

маленькими, русявими хлопчиками, якась сумна й налякана. Не стрічає поїзду із тою безжурною радісною усмішкою, з якою витають його люди що живуть серед кращих життєвих обставин. Біда і злидні придавили важким тягарем передусім населення гірських околиць.

За Бескидом, останньою стацією по галицькім боці, переїзджаємо через чотири тунелі; перший з них найдовший, їзда триває майже чотири мінути. У вагоні на той час розсвічується електричне світло; а духота така, що я ввесь спітнілий, хоч їду зовсім вигідно. Поїзд мчиться з великою скорістю, видно, що зїзджаємо в низ. За тунелями вже Закарпаття — чудова і затишна частина Рідної Землі. Майже щезають темні смерекові бори, а на їх місце приходять листкові ліси, що надають горам якогось більш усміхненого а зате менше маєстатичного вигляду.

Перша стація Скотарський (**Skotarsky — Скотарскѣ**), чудово положена. Написи на стаціях чеські й українські, декуди в жахливій мові і транскрипції. Всюди гарні стаційні будиночки над потічками чудові камяні віядукти. Так і видно, що тут господарили мадяри, які дуже дбали за розвиток і культурний вигляд „свого" краю.

Села по дорозі чисті й чепурні, богато хат критих черепицею, церкви майже всюди муровані, будовані всі на один лад, без ніяких архитектонічних вальорів.

Ноша селян, як і по галицькім боці: мужчини в білих сорочках і білих вузьких штанах, дівчата й молодиці в білих, здебільша вишиваних сорочках і барвних спідницях. Працюють цілими родинами при збірці сіна.

А околиці направду чудові; в яскравім світлі сонця верхи гір, сповиті молочно-синьою імлою мов заворожені. Праворуч самі полонини, вимріяне місце для лещетарів.

І не счулися ми, як поїзд заїхав на стацію *Воловець*. Це властиво кінцева стація на лінії Батьово-Лавочне, доволі велика і чисто удержана. На стації дуже порядна реставрація III. і II. кляси з добрим кошицьким пивом. Воловець — це ніби маленьке містечко, мешканці якого зайняті на роботах у лісах і в тартаку. В селі дуже гарна мурована церква зараз коло стації і парохіяльна школа, а зараз за стацією ще одна церква, деревляна, наче барак, мабуть т.зв. православна. Воловець і околиця, в напрямі північно-західнім, це терен перших боїв Українських Січових Стрільців у жовтні 1914 року, початок їх славної военної епопеї. Тут був я в жовтні 1919 року по нашій програній визвольній війні, але був я тут у ночі, так що нічого собі із вигляду Волівця не пригадую.

Купую білет лиш до Мукачева, бо думаю прилучитись там до групи, яка вибирається певно до Праги. В 3. годині пополудня наш моторовий поїзд поїхав скоро на південь. У Чехословаччині залізничий рух далеко більший, ніж у нас. Крім звичайних є ще поїзди моторові, без паровозу, порушувані бензиною. Вони дуже легкі і скорі. Поспішні поїзди (**rychlik-и**) йдуть з Праги до Ясіня і до Волівця, скорочуючи в такий спосіб час подорожі з найдальших закутин республики до столиці. Залізнича служба і на стаціях і у вагонах незвичайно чемна; хоч уся майже чеська, з винятком нижчих службовців, старається говорити до нас по українськи.

Дорога з Волівця на південь ще краща, ніж була досі. Їде вона ввесь час, на просторі стація Яблонів—Занька—Оса—Ганьковичі, вузькою долиною, поміж високими збочами, вкритими темними буковими борами, наче тунелям, понад рвучими ріками, звідки тягне милим холодком, бо на дворі немилосердна спека. Щойно перед стацією Неліпено кітловина трошки ширшає, гори віддалюються і наче меншають. На полях жито, що вже половіє, бараболя, а найбільше кукурудзи. Богато садів, а в них маса волоських горіхів. Минаємо великий тартак „Лягорица", а за ним зараз більша стація Сваліава, невелике, промислове містечко. В місті дві церкви, греко- і римо-католицька, на стації чути на кожнім кроці мадяр-

---

Але вже 24. квітня лікар д-р Мисула списав цілий протокол за гнилу, смердячу фасолю і разом з пробкою передав управі. Протокол принято, хоч таборовий лікар-шеф д-р Редер звернув оглядну увагу д-рові Мисулі, що лікарі в таборі так перевантажені обовязками свого звання, що їм ніколи мішатися до справ чисто адміністраційних, до котрих безсумнівно належить контроля харчів. Колиж знову 27. квітня ціла селянська депутація з чотирнацятої секції занесла баронові їдунки так, як люди їх дістали зі смердячим обідом, вже й сам барон не міг заперечити, що це не напасть. Признав без застереження, що їда — не до їдження і сказав віднести їдунки управителеві консорції. Нагляд над харчами повірено тепер — таборовій жандармерії.

Скарги на харчі дещо притихли. Чи може тому, що жандарми так ревно пильнували? Куди! І вони приятелювали з куховарами. Тому, що в діло вмішався й енергійно заходився управитель консорції — Капнер. Вислідом тих заходів було, що звільнено куховарів у чотирьох секціях і пересіяно кухонну службу. Харчі тоді дійсно покращали.

При всіх тих стараннях і змаганнях виселенців за якусь доцільну контролю і забезпеку їх мізерних харчів від зловживань не було в таборовій управі ні дрібки злої волі. Управа, зокрема начальник табору барон Чапка, тримала безсумнівно з виселенцями й обурювалась відкритими зловживаннями. Та робила це — в рукавичках; начеб соромилась глянути нагій правді до віч і зло в корені усунути. Та й не було це таке легке завдання, якби видавалося. Кожний день виявляв нові потреби, нові несподіванки, нові перепони і нові способи зловживань, з якими знову треба було розпочати боротьбу. Ще на світі не винайдено такого способу контролі, на який би не найшла свого способу зла воля людей. Так було і — буде.

Ще була одна причина нарікань на харчі — смак. Їжа не була заготовлена до смаку наших людей. Вони хотіли бачити в ній цілі бараболі, цілі зернятка фасолі і так далі. Та це було невиконне. В кітлі де варилася страва для півтора або двох соток людей, треба її було безнастанно вимішувати великими полониками. Цю роботу виконували кухонні дівчата і не сміли її припинити, інакше страва перекурювалась. Та безнастанне мішання так роздроблювало і розбивало складові матеріяли, що з них робилися одна саламаха, на котру наші люди нарікали. Був д-р Билинський зарядив спроби варення на наш смак, але вони не повелися.

(Далі буде.)

ьку мову. Ніде ні води, ні овочів, а сонце пече емилосердно.

Навязую розмову з товаришем подорожі ще ід Воловця, громадським нотарем з одного гір-ського містечка, що веде хлопця до Мукачева давати вступний іспит до тамошньої гімназії. ини нашого священика з загально-відомої священичої родини на Закарпатті, і хоч йому самому е довелося стати священиком, то сина свого, що ого веде до іспиту, хоче призначити до духовного стану, щоб не переривати родинної традиції. Нарікає на мовний хаос, який запанував на Закарпатті з приходом чехів і який по школах дається добре в знаки молоді. Його донька ходила до орожанської школи в Севлюші (там мешкає родина його жінки), де вчать по „москальськи“ і оли вона відтак перейшла до школи в Ужгороді, е вчать по українськи, з неї сміються товариші. Хлопчик, що іде здавати до „славної“ москальської гімназії в Мукачеві, запитаний мною, чи вміє по „русски“, відповів, що „немножко“ вміє. Батько мусів брати спеціяльного учителя. Мабуть тому батько не беручи собі дуже до серця язикового питання, говорить з сином найрадше — по мадярськи (тільки при мені ні).

Мовний хаос — це велика болячка відродженого Закарпаття і чи не головна перепона на шляху консолідації національних сил. Панує він всюди: в написах на державних будинках, урядах, а передусім у школах. В одних школах, де вчать автохтони або галичани, навчання ведеться в українській мові з увагою до деяких спеціяльностей закарпатського говору й етимологічного своєрідного правопису, хоч чисто український напрям бере в останніх роках перевагу. В інших школах, провід яких обняли москалі, або — ще гірше! — засліплені галицькі москвофіли, чи збаламучені автохтони, навчання ведеться по московськи, не тільки щодо мови, але ще більше щодо духа. В них виховна праця йде в тому напрямі, щоби з молоді зробити правдивих яничарів, які стидалися би своєї рідної мови, з легковаженням і призирством гляділиб на все, що своє, а зате захоплювалися „величю русской культури“. І виходять з таких шкіл люди національно поломані, в найкращім випадку недорозвинені, які в пізнішому житті ще довго будуть мусіти працювати і боротися з собою, щоб остаточно „знайти себе“. На щастя, національне освідомлення між молодю робить там такі поступи, що всі ті „московські“ експерименти не здержать національного відродження, яке йде своїм природним шляхом. Одначе покищо є ще великий віллом тамошнього інтелігентного громадянства, яке покланяється ідеї „единства русскаво народа“ і старається заманіфестувати свою „рускість“ ношею (московські рубахи, підперезані триколіровими шнурками) і жахливою „рускою“ мовою.

Винувата тут найбільше влада, яка мовний хаос толерує, а навіть підтримує. Бож усім, навіть найнижчому урядовцеві чехові, що служив у чехословацькій легії в б. Росії, відомо, що мова Закарпаття — це не московська, а українська мова; та проте мову російську підтримують, жонглюють при тім до-схочу терміном: **rusky, rusinsky** (русский, руский, руський), хоч простолюддя уживає терміну русин, *руський;* зате мову українську, головно коли йде про терміни „українець“, „український“, просто переслідують. Чехословацька влада винувата, що ріжні політичні очайдухи й авантурники сміють на Закарпатті штучно творити нову національну одиницю.

(Далі буде.) *Петро Підністрян*

Як москвофіли „борються“ за „Нар. Дім“?

Лизунсько-наклепницький меморіял до польських чинників.

В наших руках опинився незвичайно цікавий окумент: „Меморіял Руских Організацій та членів Руского Народного Інституту „Народний ім“ у Львові у справі „Народного Дому“ у ьвові“, надрукований на чотирьох картках паеру по польськи з такою присвятою: „Високим айвищим Державним Чинникам, П. Т. Пресі й изначним Громадянам розсилаємо цей меморіял, з вірою, що зібрані в нім вияснення усунуть еодне непорозуміння і наша слушна справа не паде“.

Правда, до „меморіялів“ наших кацапських огікан, до їх стилю, інсинуацій і крайньо неграотної форми наше громадянство мало вже час ривикнути; привикли мабуть і адресати, до яких висилалися вони і тільки цікаво, що автори станнього меморіялу все ще вірять у те, наче лаптиками паперу, задрукованого безглуздою исаниною можна було повернути хід подій. Та ема зрештою дивоти і коли москвофільству на аших землях виривається стопа за стопою рунт зпід ніг, воно нагадує того топельника, о хапається за стебелину, як за рятункову дошку.

Автім і останній меморіял у справі „Нар. Дому“ гідний тих, що підписали його. Якби не інсинуації політичного характеру, про нього можнаб спокійно мовчати. Згадуємо про нього тільки тому, що є в ньому трохи „історичних сензацій“, трохи інсинуацій і інших, гідних метод політичних розбішак, уваг.

Увесь меморіял написаний так, що в ньому даремне шукатиб найважнішого елементу політичного москвофільства. В ньому згаданий тільки „руский“ нарід, покривджений „українцями“ і ні слова про те, яка була ґенеза, суть, методи а нинішня мета галицького москвофільства. парі з тим йде 200-відсоткове лизунство, яке рясовується м. і. таким уступом:

„Бо руский загал мав і має до польського народу і держави почування найдальш посуненої льояльности, ще ніхто ніколи не чув про те, щоб хтось з лона руского громадянства будьколи допустився чину, що бє в цілість польської держави або її органів. Навпаки, з польсько-української війни відомі є факти, коли селяни руских політичних поглядів укривали, наражуючи себе в своїх хатах поляків перед українськими стежами й арештами“.

Дальшим доповненням тієї заяви є денунціція:

„Ніякий русин не стріляв ще ніколи до польського міністра чи воєводи й ніколи ще, навіть з австрійських часів не судили ніякого русина за вбивство поляка, намісника б. Галичини. Злаємо собі дуже добре справу з того, що час гоїть і подає в забуття усе, але важко повірити, щоб у Варшаві пробачили смерть бл. п. Бронислава Перацького, що чейже не впав жертвою якоїсь змови русинів“.

Отже денунціяція і кругова порука, незгірша від рецепт ендеків і „І. К. Ц.“ — на те, щоб кілька рядків далі пригадати, що бл. п. Перацький, коли в нього була делеґація „русинів“ у справі „Нар. Дому“, мав до приявного при цьому воєводи Беліни-Пражмовського сказати: „Пане воєводо, треба їм вже раз віддати цей „Народний Дім“!!

Це гідна метода: жируватися покійником, який не може заперечувати!

З черги меморіял наводить історію Нар. Дому, **перекручуючи в ній історичні факти** і додаючи такі квітки: „Українці внесли меморіял до австрійського уряду, що аж роївся від денунціяцій, якто русини зраджували на кожному кроці Австрію“ і як за нього ...дістали у свої руки „Нар. Дім“. Від тоді обовязує в Нар. Домі — так пише „меморіял“ — комісарщина, що заловжила його, а це було таке боляче для „руского“ народу, що він створив комітет для оборони „Нар. Дому“, до якого ввійшли такі „найчільніші представники його громадянства“:

Цебринський Міхал, письменник (?), голова Рускої Селянскої Організації, д-р Хиляк Олександер, адвокат у Жовкві, о. Чайковський Роман, б. посол парляменту у Відні, парох у Бутинах; інж. Чиж Кирило в Сокалі; інж. Ґудз Онуфрій, ем. поштовий радник у Львові, Ґулла Антін, ем. суддя, сеніор Ставропиґійського Інституту у Львові, Ганасевич Корнель, дир. Ревізійного Союзу Руских Кооператив у Львові; д-р Гнатишак Орест, адвокат у Криниці; д-р Гукевич Йосиф, проф. ґімн. в Сяноці; д-р Гумецька Софія, проф. у Львові; о. Яворський Йосиф, б. посол до соймy; Яворський Антін, дир. нар. школи в Іванівцях, Яворський Леон, нотар у Буківську; д-р Копистянський Адріян, проф. ґімн. у Львові; д-р Копистянський Захарій, адвокат у Куликові пов. Жовква; інж. Красіцький Петро, урядник Л. І. Р.; д-р Крижанівський Міхал, адвокат у Львові; інж. Луцик Олег, асистент львівської політехніки; Мацелюх Петро, ем. дир. школи в Городку Яг.; Мозол Николай, селянин в Румні пов. Комарно, радник Л. І. Р.; Миськів Іван, селянин в Ріпнові пов. Камінка Струм., член Пов. Ради; о. д-р Мишковський Тит, ем. проф. львівського універс.; м-р Онишкевич Міхал, журналіст у Львові; д-р Перелом Йосиф, адвокат у Сяноці; Петрів Николай, селянин у Підмихайлю, пов. Калуш; Плешкевич Юрій, дир. Ревізійного Союзу Руских Кооператив у Львові; о. Скоморович Пантелеймон, парох у Дениснах; Слезюк Іван, ем. реф. львівської кураторії, дир. Інституту „Нар. Дім“; д-р Шатинський Евген, адвокат у Сяноці; Сивуляк Олексій, адвокат у Львові; Ткачук Григорій, селянин у Кривім пов. Радехів, радник Л. І. Р.; інж. Величко Іван, агроном у Новосілці Опар.; інж. Винницький Николай, ем. бурмістр м. Галича і Вербицький Ярослав, ем. дир. ґімн. у Львові.

„Отже уважаємо ми, нижче підписані: рускі орґанізації і члени „Нар. Дому“, що одинокий вихід з тієї клопітливої ситуації буде: а) реактивувати безправно розвязане в часі війни австрійською владою Т-во Руский Нар. Інститут „Народний Дім“ у Львові та б) віддати в його руки все майно. Ніколи за те не згодимося, щоб те майно, на яке складалися цілі покоління „руского“ народу, мало перейти в „українські“ руки, проти чого найрішучіше протестуємо“ — кінчить цей „меморіял“, підписаний Ставропиґійським Інститутом, Літ.-Наук. Т-вом „Галицко-Руская Матица“, Т-вом ім. Мих. Качковського і Ревіз. Союзом Руских Кооператив та 42 членами „Нар. Дому“.

Отже — все гаразд. Тільки навіть ота підла денунціяція та лизунство москвофільських недобитків не змінить ніколи історичного факту, **що на майно „Нар. Дому“ складалися покоління українського народу і що захопила його не кліка „українців“, а москвофільська кліка Баничських, від якої хоче видерти його тепер черґова кліка для наживи.** Цій „рускій“ кліці, що дослівно складається з вписаних у „меморіялі“ „асів“ не поможе навіть донощицтво, провокація і лизунство „меморіялами“, ніколи малому острівцеві не вдалося ще засипати моря.

Новий голяндський кабінет.

ГАҐА, 31. 7. ПАТ... Колійн створив нині новий уряд на широкій підставі, згідно з побажанням королевої. Такі міністри задержали свої теки: Колійн, премієр і міністр кольоній, крім цього тимчасово є він міністром оборони; Деґреф задержав теку міністра закордоних справ; Ваншеє — теку міністра справедливости; Девільд — теку міністра внутрішних справ і Уд — теку міністра фінансів. Теку міністра хліборобства дістав кол. міністр оборони Декерс, теку міністра суспільних справ Дебрійн. Міністром суспільних справ став сенатор Омінґенберґ.

—o—

Білоґвардейці зайняли місто.

СІМЛЯ, 31 .7. ПАТ. Подорожні, що повертаються зі східної частини Джунґарії (Західний Китай) до Шашґару, оповідають, що росіяне-білоґвардійці під командою атамана Рибалки опанували місто Урумчі та перейняли в нім владу.

Звільнення д-ра А. Річинського з Берези Карт.

Цими днями звільнили з табору в Березі Картуській відомого національно-церковного діяча Волині д-ра Арсена Річинського.

Безперечно, все українське громадянство з радістю прийме цю вістку. Адже навіть в атмосфері волинського політичного режіму вивезення до Берези Картуської д-ра А. Річинського впало як грім у ясну погоду. Ніхто не міг зрозуміти причини такого акту. Зі здивуванням передавали з уст до уст версію, начеб д-ра А. Річинського мали підозрівати в якімсь ближче несозначенім звязку... з комуністичним рухом. Ще пікантніше було те, що цю версію видавали за міродатну, що йде сливе з офіційних кругів.

Адже не могло бути більше абсурдного закиду! Комунізм і національно-церковний світогляд д-ра А. Річинського — цеж вогонь і вода, це речи діяметрально протилежні.

Д-р А. Річинський — церковник **per excellence**

Трудно знайти, особливо серед української інтелігенції, що вийшла з російської школи, людину, що так була би захоплена одною ідеєю, в додатку чисто-церковною, як саме д-р А. Річинський. Лікар з фаху, д-р А. Річинський цілою своєю істотою віддався ідеї церковно-національного визволення українського народу зпід впливів московської церкви. Скільки енергії, сил і своїх власних грошей видав д-р А. Річинський на цю ціль! Кульминаційною точкою практичної діяльности д-ра А. Річинського у цьому напрямі був відомий Церковний Зїзд у Луцьку. Хто був учасником того кількатисячного здвигу найсвідоміших і найактивніших громадян Волині, той на все життя збереже спомини про людину, що була справді душею цього зїзду та взагалі українського національно-церковного руху на Волині. Можна з цілою рішучістю твердити, що колиб рух, що знайшов собі такий імпозантний вислів у луцькому Церковному Зїзді, не був здушений, то давно булаби цілковито зукраїнізована Православна Церква на Волині. Але тоді не було би коника, на якому цілі роки їде „певний" псевдоукраїнський рух. Не було би і паравану, що ним дбайливо хочуть заслонити все те, що діється в Церкві вже поза плечима московсько-чорносотенної православної єрархії і хіба тільки в останні часи разом з нею...

Словом, луцький зїзд, що був до деякої міри укоронуванням практичної національно-церковної діяльности д-ра А. Річинського, став для нього і Голгофтою.

Скоро, після луцького зїзду розвязано церковний комітет, що його вибрали на тому зїзді, а сам голова церковного комітету відразу стратив ласку у тих, що початково, було, прихильно поставились до самого зїзду. Зі зміненої конюнктури сквапно скористав митрополит Денис, якому не можна відмовити зручности в політиці, ...кинув відому анатему на д-ра А. Річинського.

Правда, анатему цю, як цілковито безпідставну, пізніше зняв Св. Синод, але д-р А. Річинський перейшов таки крізу. Переконавшись у тому, що на Волині не вільно вести *практичної* пропаганди та реалізації своїх церковно-національних ідей, д-р А. Річинський заходився коло того, щоб поглибити самі підстави цього національно-церковного руху. Він задумав широку видавничу діяльність, але й це йому заборонено. Тоді не лишалось нічого іншого, як це поглиблення руху убрати в форму поважної фільософічно-церковної студії і призначити цей основний твір для української інтелігенції. І виходить відома публікація Річинського „Проблеми української релігійної свідомости". Перипетії з виданням тієї книжки та її оцінка були вже подані в „Ділі". Оскільки нині про це згадуємо, то лише для того, щоб сказати, що увесь останній рік перед своїм засланням д-р А. Річинський нічого більше не робив, як тільки спасав від загибелі свій твір та силкувався його кольпортувати...

Ми подали цю похапцем записану сильметку-пригадку про д-ра А. Річинського, щоб бодай дещо зясувати атмосферу, яка витворилася коло цього дивовижного заслання.

У світлі цих інформацій ясно стане, наскільки правдиві ті чутки, що їх хоче капіталізувати для себе та поширює ґрупа п. Певного: начеб двом особам з тієї ґрупи має завдячувати своє звільнення д-р А. Річинський.

У дійсності д-р А. Річинський мусів швидко розстатись з Березою, бож абсурд не може бути трівким та довгим. А до вияснення абсурдности кари, що впала на д-ра А. Річинського, причинилось багато чинників, при тому і українських і польських, саме тих, що ближче знають, що собою уявляє д-р А. Річинський.

Як нам відомо, не тільки українській політичний світ, але й церковні круги не вагалися ставути в обороні цього відомого церковно-національного діяча Волині.

Радуємося, що вдалося, думаємо, остаточно розвіяти всякі абсурдні закиди щодо особи д-ра А. Річинського. Тішимося, що правда розмірно скоро вийшла наверх.

Х.

Українське студентство і міжнародні студентські зїзди.

XVII. Конгрес Міжнародньої Студ. Конфедерації.

В часі великих ферій щорічно відбуваються конгреси міжнародніх студентських організацій. Українське студентство, що вже вспіло добути собі відповідне місце у міжнародньому студентському житті, бере рік-річно активну участь також і в конгресах, що є місцем стрічі еліти світового студентства для перегляду осягів його праці.

В днях 28. липня — 8. серпня ц. р. радить **XVII. Конгрес Міжнародньої Студентської Конфедерації (С. І. Е.)** у Чехословаччині. Програма сьогорічного Конгресу робить його дуже цікавим. На порядку дня між іншим зміна статуту і приняття в члени катальонців та Злучених Держав Північної Америки (останні перед кількома роками виступили). Італійці внесли предложення на зміну статуту в тому напрямі, щоби С. І. Е. була централею професійних організацій, а не — як досі загально-студентських. Колиб таку зміну принято, то вона вплинулаб основно на організаційну систему поодиноких студентств, які, крім італійців, що зорганізовані у професійних корпораціях, ґрупуються у загально-студентських Союзах. Хоч сам проєкт має у собі багато добрих сторін, то ледви чи він буде принятий, бо новому організаційному принципові слідбулоб зродитися органічно так, як це було в Італії. Всеж таки факт видвигнення тої проблеми на нарадах Конгресу знаменний, а дискусія над нею безперечно буде дуже цікава.

Не менш цікава для нас буде справа приняття катальонців, бо вони булиб другою недержавною нацією в Міжнародній Студентській Конфедерації.

На Конгресі заступає ЦеСУС делеґація в складі: Я. Барановського, А. Головача, О. Шимановської та К. Мельника.

II. КОНҐРЕС МІЖНАРОДНЬОЇ СТУД. ЛІҐИ.

Рівночасно в днях 1.—3. серпня відбувається **II. Конгрес Міжнародньої Студентської Ліґи (І. С. Л.)** у Карлово в Болгарії. Є це нова міжнародня студентська організація народів, що борються за новий порядок в Европі. Українці є співосновником і членом тієї організації, отож і праця її має для нас велике значіння.

Конгрес, що відбувається під кличем „Справедливість нашим народам!", радить над такими справами: 1) Національно-політичні наслідки мирових договорів. 2) Меншестеве питання. 3) Повоєнне розбиття східного і полудневого европейського господарського простору. 4) Культурно-політична співпраця наших народів. 5) Практичні шляхи для осягнення нашої культурно-політичної цілі і т. п.

Конгрес закінчиться великою публичною маніфестацією, на якій промовлятимуть у рідній мові представники поодиноких націй.

ЦеСУС заступлений двома делеґатами: д-ром М. Сушком та В. Стаховим.

З обидвох конгресів подамо своєчасно докладне звідомлення.

Жахлива летунська катастрофа.

ГЕЛЬСІНКФОРС, 31. 7. ПАТ. Недалеко Виборґу дійшло до жахливої летун. катастрофи. Два бомбардові літаки зударилися в часі вправ на висоті 1000 стіп. Послідував вибух збірників з бензиною й оба літаки горіючи впали на землю. Один старшина й трьох підстаршин згинули. Один старшина й один підстаршина врятувалися вискакуючи з легкопадом.

За океаном.

КОНҐРЕС ЛІҐИ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ МОЛОДІ.

У суботу, 13-го липня, відбувся в Ню Йорку другий конгрес Ліґи Української Католицької Молоді Північної Америки. Оголошено, що прибуло 200 делеґатів з яких 30 громад. Наради відбувалися ввесь день у Парк Сентрал готелю при 7-мій евені і 56-тій вулиці під головством п-нни Еви Піддубчишин з Джерзи Сіті й адвоката Степана Яреми з Ню Йорку. Реферати виголосили: о. В. Федаш, студент С. Мамчур з університету Єйл, редактор С. Шумейко, Ева Піддубчишин, п-на Волчук з Філядельфії, Михайло Нагірний із Стемфорд, Б. Катамай з Шікаґо; Евгенія Шовська з Ню Бедфорд виголосила поетичний апель до виховників. Перечитано реферат п-ни Гринишин з Асторії. Перед конгресом відбулась архиєрейська Служба Божа в церкві св. Юра, в неділю ввечір бенкет з багатьома промовами та вокальними продукціями хору з Перт Ембой, п-ни Бурбели й артиста Петра Ординського, після чого була забава з танцями. Головою Ліґи на найближчий рік вибрано Еву Піддубчишин. Тостместром вечері був адв. С. Ярема. Привіти від українських епископів у стейтах і Канаді передав о. Ф. Тарнавський. Довші бесіди виголосили о. Ф. Лебоф від „Нешенел Кетолік Ют Ліґ Конференс" і суддя кримінального суду Калинс. Далі говорили: о. А. Пик, о. Л. Сембратович, о. А. Лотович, В. Лотоцький і д-р Стець.

25-ЛІТТЯ СВЯЩЕНСТВА О. ВОЛОДИМИРА ЛОТОВИЧА.

В Джерзи Сіті зорганізовано комітет для уладження свята признання для о. Володимира Лотовича з нагоди 25-ліття його священства і громадянської діяльности та 10-ліття праці в парохії. Свято відбудеться 20-го жовтня ц. р. Головною частиною буде бенкет в Українськім Народнім Домі в Джерзи Сіті.

О. Володимир Лотович знаний останніми часами із своєї безкорисної праці для віднови будинку Української Католицької Вищої Школи у Стемфорді, для приготування відкриття цієї школи в 1933 р., опісля для підготови 50-літнього ювилею Українсько-Католицької Церкви в Злучених Державах і видання ІІ ювилейного альманаху. Найновіша його праця присвячена виданню взірцевого країнського букваря для початкових українських шкіл в Америці. Тому ювилей такого громадянина викликав ширше громадське зацікавлення.

Комуністичні настрої в Азії.

КАЛЬКУТА, 31. 7. ПАТ. Інформації з Калькути та з інших індійських міст вказують на деяке оживлення комуністичних настроїв між азійськими народами. Анґлійська влада всіми засобами поборює ті настрої, часто переводить арешти та конфіскує пропаґандивні брошури.

В Амрітсар поліція сконфіскувала багатотисячний наклад книжки „Життя Леніна" та 9000 пропаґандових знимок.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

В місті Біґга на південнім побережжі моря Мармари спалахнула грізна пожежа. Згоріло 130 домів і 50 крамниць.

— Німецький шарж д'афер у Вашингтоні зложив учора в державнім департаменті словний і письменний протест проти зневаження німецького прапору на кораблі „Бремен" та домагався, щоб покарали винуватців.

— З вязниці в Кляґенфурті (Австрія) втікло вчора вночі чотирьох вязнів між ін. провідник комуністів Йосиф Гутман, засуджений 16. липня ц. р. на 5 років важкої вязниці. По збігцях нема ні сліду.

— В Букарешті осів військовий німецький літак з 3 пасажирами і апаратом до фільмових авнимок. Літак немав права перелету над Румунією.

— Вчора перед воєнним судом у Відні зачався процес проти 9 вояків обвинувачених в організованні комуністичних ячейок в армії.

— Міжнародній Інститут Хліборобства у Римі передбачує, що цьогорічне жниво в Европі буде куди обильніше як в 1934 р. Головно сподіваються зібрати окол. 440 міліонів сотнарів пшениці.

Вибори делеґатів до окружних зборів.

У вівторок 30. липня ц. р. відбулося засідан- Ради Львівської Хліборобської Палати, яка ибрала 163 делеґатів до 17 виборчих округ на осторі львівського, станиславівського і тер- пільського воєвідства. Зголошено тільки од- листу кандидатів на делеґатів і тому голо- вання не було. Рада Львівської Хлібороб- кої Палати вибрала 37 делеґатів українців, 11 осквофілів, 113 поляків і 2 жидів.

На виборчу округу ч. 61 з осідком у Терно- олі вибрали таких делеґатів: 1) Йосиф Зай- ль, 2) Ярузельська Янина, 3) Йосиф Ґерінґер, **Микола Малицький,** 5) **Антін Кунько,** 6) Не- оловський Маріян, 7) Мороз Войтіх, 8) Кор- к Ян; **на виборч округу ч. 62 з осідком у Зо- чеві:** 1) Григорій Ткачик, 2) Станислав Кост- ям, 3) Андрій Скшинський, 4) Едмунд Ста- вчик, 5) Л. Вісьневський, 6) **Андрій Калин- кий,** 7) Доманський Станислав, 8) Константин ус, 9) Йосиф Дзюба, 10) інж. Чеслав Куров- кий, 11) Роман Шумський, 12) **Іван Черник;** **виборчу округу ч. 63 з осідком у Бережанах:** Олександер Бобровський, 2) Степан Трачев- кий, 3) **Мирон Луцький,** 4) **Микола Кузьмин,** **Петро Олійник,** 6) Кароль Войцеховський, 7) рій Машевський, 8) Станислав Вуйцік, 9) Йо- ф Порада; **на виборчу округу ч. 64 з осідком Бучачі:** 1) Олександер Бачинський, 2) **Павло йковський,** 3) Роман Жмудзінський, 4) **Гнат хтин,** 5) Франц Гайдель, 6) **Конрад Кальба,** 7) ем Брухваль, 8) Витовт Зиборський, 9) Вла- слав Столярчик; **на виборчу округу ч. 65 з ідком у Чорткові:** 1) Ян Хотинський Дзедуши- кий, 2) Йос. Вартанович, 3) Вол. Ценський, 4) силь Мельниченко, 5) **Роман Коцик,** 6) **Роман трицький,** 7) Юрій Ґолембський, 8) Ян Боб- вський, 9) Владислав Студзінський, 10) Антін омніцький, 11) Едвард Сідорович; **на вибор- округу ч. 66 з осідком у Станиславові:** 1) адислав Дзедушицький, 2) **Іван Шепарович,** Д-р Кароль Гальперн, 4) Владислав Ладомір- кий, 5) Владислав Война, 6) Вінценти Мошу- нський, 7) **Микола Швалюк,** 8) Войтіх Комор- цький, 9) **Іван Остапяк,** 10) **Андрій Терпиляк,**) Маріян Ярошинський; **на виборчу округу 67 з осідком у Коломиї:** 1) Ервін Богосевич, Йосиф Ярузельський, 3) Франц Жданський, Людвик Теодорович, 5) **Осип Андрийович,** Целіна Тарнавська, 7) **Йосиф Тарантюк,** 8) Ян ардовський, 9) **Юра Слободян,** 10) Кароль охольський, 11) **Володимир Кобринський; на борчу округу ч. 68 у Калуші:** 1) Д-р Корнило вечунович, 2) Адольф Лімберґер, 3) **Іван Ку- к с. Якима,** 4) **Іван Ступницький,** 5) **Іван Ко- т,** 6) Адам Домашевський, 7) Ігнат Закшев- кий, 8) Русоцький, 9) Йосиф Сьліва, 10) Йо- ф Попель; **на виборчу округу ч. 69 у Стрию:** Станислав Шпальтенштайн, 2) Бронислав оморницький, 3) Станислав Дзедушицький, 4) **Степан** Явроський, 5) Петро Комендовський, Бруно Ценцяла, 7) **Іван Юрик,** 8) **Михайло убрицький,** 9) **Микола Соловій; на виборчу о- кругу ч. 72 у Львові:** 1) Йосиф Овсяк, 2) д-р енрик Романовський, 3) Бронислав Малік, 4) р Казимир Пацара, 5) Войтіх Ґолуховський, Йосиф Капусьцінський, 7) Йосиф Скажин- кий, 8) **інж. Гнат Еліяшевський,** 9) **Михайло ерного; на виборчу округу ч. 73 у Сокалі:** **інж. Роман Журівський,** 2) Тадей Потворов- кий, 3) **Роман Штикало,** 4) д-р Валеріян За- ліка, 5) Антін Ґашинський, 6) кс. Леон Янчев- кий, 7) Тома Козирський, 8) **Панько Гурко,** 9) **оць Булик,** 10) Евстахій Горох, 11) Зиґмунт уміміркий, 12) Амалія Лончинська; **на ви- орчу округу ч. 74 з осідком у Перемишлі:** 1) р Йосиф Новоселецький, 2) Людвик Мишков- кий, 3) Ян Райзер, 4) Антін Рога, 5) Ромуальд рдецький, 6) **Данько Кузьо,** 7) **Іван Терешко,** **Роман Харамбура,** 9) д-р Леон Дембіцький,) Йосиф Бобер; **на виборчу округу ч. 75 у огобичі:** 1) Микола Мозоль, 2) інж. Л. Тур- в, 3) **Іван Пеленський,** 4) д-р Войтіх Яжимов- кий, 5) Бартоломей Кубів, 6) **Степан Коваль- кий; на виборчу округу ч. 76 у Самборі:** Франц Млечко, 2) Володимир Куцій, 3) **Іван т-Кульчицький,** 4) **Володимир Білинський,** 5) зимир Подольський, 6) інж. Галина Журов- ка, 7) Павло Марусяк, 8) Степан Годлевський, Тадей Серванський; **на виборчу округу ч. 77 Сяноці:** 1) Данило Родіх-Лясковський, 2) Ізи- р Вавюрський, 3) Йосиф Соболевський, 4) О- **лександер Гладишовський,** 5) Войтіх Мрозік, 6) інж. Богдан Юсьцінський, 7) Антін Зверцан, 8) Вавжинец Риняк, 9) Станислав Дзюра.

До виборчої округи ч. 78 у Ряшеві і виборчої округи ч. 79 у Ланьцуті вибрали делеґатами самих поляків.

ДЕЛЕҐАТИ ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ.

Торговельно-Промислова Палата у Львові вибрала таких делеґатів до 18 окружних зборів.

Виборча округа ч. 61 у Тернополі: 1) Самуель Бернштайн, 2) Маріян Бобрецький, 3) **д-р Степан Чумак,** 4) Ян Сулик, 5) Кароль Візель, 6) Бенедикт Закшевський; **на виборчу округу ч. 62 у Золочеві:** 1) Михайло Дудисяк, 2) Альфред Ясер, 3) М. Ґотфрід, 4) Б. Куттін, 5) Тадей Раковський, 6) Соломон Ріттер, 7) Станислав Тарнавський; **на виборчу округу ч. 63 у Бережанах:** 1) Арон Кляйнер, 2) Мечислав Ковальчик, 3) інж. Кароль Рапер, 4) Оттон Рубінек, 4) Казимир Шот; **на виборчу округу ч. 64 у Бучачі:** 1) Соломон Бавер, 2) Болеслав Бояновський, 3) Кароль Оконський, 4) інж. Ізидор Опольський, 5) Давид Цімет; **на виборчу округу ч. 65 у Чорткові:** 1) Михайло Делеєвський, 2) Франц Фуґлевич, 3) Юліян Ґоресьовський, 4) Нухім Мельберґ, 5) Савло Розенцвайґ, 6) м-р Казимир Прокош, 7) Пінкас Зайдман; **на виборчу округу ч. 66 у Станиславові:** 1) Станислав Бліхарський, 2) Вацлав Копецький, 3) Ізак Крайніс, 4) Олександер Левицький, 5) Бенедикт Ліберман, 6) Юліян Поляк, 7) **інж. Ілько Семянчук,** 8) Франц Тузінкевич; **на виборчу округу ч. 67 у Коломиї:** 1) Болеслав Біскупський, 2) Максиміліян Бліц, 3) Михайло Бойчук, 4) Станислав Чехович, 5) Лазар Ґертнер, 6) Онуфрій Косарський, 7) Аба Ляндвер, 8) Станислав Пікор, 9) інж. Казимир Плеєвський; **на виборчу округу ч. 68 у Калуші:** 1) Сильвестер Брининґ, 2) Каєтан Фельчинський, 3) Франц Косьцювко, 4) Давид Курцер, 5) Бернард Лерхенфельд, 6) Ервін Вітте; **на виборчу округу ч. 69 у Стрию: 1)** д-р Анатоль Фром, 2) Іполіт Гидзік, 3) Людвик Ягодзевський, 4) Генрик Кронштайн, 5) Фортунат Кужевський, 6) д-р Яків Мондшайн, 7) Кароль Норберт, 8) інж. Адам Пйотрковський; **на виборчу округу ч. 70 у Львові:** 1) Станислав Барвік, 2) Станислав Чоловський, 3) Целестин Френкель, 4) Тадей Каім, 5) інж. Еміль Півонський, 6) Казимир Поляк, 7) д-р Фішель Ротенштрайх, 8) **Ярослав Скопляк; на виборчу округу ч. 71 у Львові:** 1) інж. Йосиф Ґайль, 2) Ізидор Гольдберґ, 3) Юлій Ґруфт, 4) Самуель Ґамер, 5) д-р Юрій Козіцький, 6) Ян Павловський, 7) Юліян Шаер; **на виборчу округу ч. 72 у Львові:** 1) Владислав Брайтер, 2) Станислав Бревчинський, 3) д-р Павло Ксаля, 4) Михайло Чурко, 5) Берта Вайденбавм; **на виборчу округу ч. 73 у Сокалі:** 1) Едвард Бжинський, 2) Яків Ґеретлер, 3) Казимир Новосьвецький, 4) Кисіль Райндель, 5) Самсон, 6) Евген Шустер, 7) Петро Турко, 8) інж. Чеслав Вурм; **на виборчу округу ч. 74 у Перемишлі:** 1) Тадей Цесьлінський, 2) Роман Ґорголевський, 3) Генрик Гавт, 4) Казимир Лех, 5) Йосиф Містерович, 6) Шимон Морґенрот, 7) Фелікс Войцеховський; **на виборчу округу ч. 75 у Самборі:** 1) Антін Бальковський, 2) д-р Зиґмунт Лахоцінський, 3) інж. Вацлав Пйотрковський, 4) Самуель Тайхер, 5) Хаім Унґерфельд, 6) Чеслав Залуський; **на виборчу округу ч. 76 у Самборі:** 1) Йосиф Ґебултович, 2) Давид Фельдман, 3) Аврелій Мітро, 4) Арнольд Рааб, 5) Людвик Стефан Райхарт; **на виборчу округу ч. 77 у Сяноці:** 1) інж. Кароль Ґурняк, 2) Леон Газенлявф, 3) Кароль Янковський, 4) Абрагам Пфлянцер, 5) д-р Оскар Шмідт.

ДЕЛЕҐАТИ „СОЮЗУ УКРАЇНОК“ І Т-ВА „ВОЛЯ“.

До окружних зборів на **виборчу округу ч. 70** увійшла делеґатка „Союзу Українок“ п. **Олена Федак-Шепарович;** від Т-ва українських дозорців „Воля“ на **виборчу округу ч. 70 Теодор Вільків, на виборчу округу ч. 71 Петро Лісович.**

Крім того до обох **округ ч. 70 і 71 у Львові** зибрали делеґатів поляків такі організації та установи: Окружна Рада Уній Професійних Союзів умових працівників, Реміснича Палата, Окружна Рада С. П. С., Польське Політехнічне Т-во, Університет Я. К., Нотаріяльна Палата, Союз Обивательскей Праци Кобет та Професійний Союз архитектів і будівничих.

ПРЕДСІДНИКИ ВОЄВІДСЬКИХ ВИБОРЧИХ КОЛЕҐІЙ.

Генеральний виборчий комісар призначив таких людей предсідниками воєвідських виборчих колеґій:

Поліське воєвідство: Предс. Чеслав Каденаци, президент філії Державного Рільного Банку у Пінську.

Волинське воєвідство: Евстахій Новіцький, куратор луцької шкільної округи в Рівнім.

Тернопільське воєвідство: Зиґмунт Гостковський, заступник президента окружного суду у Тернополі, його заступником Станислава Лещинського, дир. гімн. у Тернополі.

Станиславівське воєвідство: перддс. Здзіслав Стронський, президент Станиславова, його заступником д-ра Олександра Васілевського, міського лікаря у Коломиї.

Львівське воєвідство: предс. Володимир Ганінчак, президент окружного суду у Львові, його заступником Йосифа Цигана, віцепрокуратора окр. суду у Львові.

НОВИНКИ

— **Всі панове вдягаються у кравецькому сальоні** Григорія Клюка, Академічна 14. 10-10

— **Д-р Олександер Подолинський, ґінекольоґ-оператор і акушер,** вернувся і приймає від год. 9—10 передпол. і 3—5 попол. при вул. Потоцького ч. 6. 1—1

— **Українська опера в Празі.** „Український Тиждень“ подає, що Бретіслав Когоушек, б. диригент українського театру ім. Т. Шевченка у Києві на Шулявці, готує до вистави у Празі в осени ц. р. відому оперу Аркаса „Катерину“ чеською мовою. Крім окремих солістів участь візьме празький гурток театральних аматорів „Гуманіта“.

— **Осторога перед обманцем.** Повідомляють мене, що якийсь осібняк телефонує, підшиваючись під моє назвисько і просить давати датки на стипендії для учнів хлібор. ліцею в Черниці. Остерігаю перед даванням комунебудь датків на цю ціль, бо ні я, ні ніхто інший такої акції не веде, обманця прошу передати куди слід. **Інж. д-р Е. Храпливий.**

— **Цирк Станевських у Львові.** Нині, в четвер відкриють і відограють першу виставу головного відділу Цирку Станевських, який розіпне свої величезні шатра при вул. Пелчинській. Теперішня програма перевищатиме всі, які досі ми мали змогу бачити. Найбільшою атракцією теперішньої програми буде виступ найславнішого сучасного феноменального індійського факіра Блейкемена. Факір виступає в окруженні 30 львів, крокодилів та їдовитих вужів. На спеціяльне виріжнення заслуговують продукції Блейкемена як гіпнотизера диких звірюк та закопання його на довший час у землю. Блейкемен виступав з великим поводженням в Ню-Йорку, Льондоні, Парижі, Берліні, Відні, Будапешті. У Варшаві, Лодзі й Кракові подивляло Блейкемена більш як 1,000.000 людей. На програму складається ще кільканацять атракцій. Доповнюватиме ті атракції величава, ювилейна програма цирку Станевських. Симпатики циркової арени матимуть приємну несподіванку та справжній мистецький пир.

— **Жахлива будівельна катастрофа.** В середу 31. серпня ц. р. в год. 4.40 враниці дійшло у Варшаві до жахливої будівельної катастрофи при вул. Фрета ч. 16. Завалилась 4-поверхова камяниця присипаючи 36 мешканців з дітьми. Підчас катастрофи мешканці тієї камениці ще спали. Щойно на відгомін спадаючих стін позривались з переляком зі сну мешканці цієї камениці та цієї вулиці та сусідніх вулиць. Камениця, яка завалилась, походить ще з 1805 р. і є власністю д-ра Фішгавпта. До катастрофи дійшло тому, що в 1909 р. добудував власник камениці два нові поверхи над двоповерховою фіциною. Підчас добудовування не замінили старих, уже спорохнявілих платов. Тому внутрішні стіни під натиском нового тягару розхиталися нині враниці завалилась стеля, задня стіна, опісля горішні стіни. На місце катастрофи приїхали всі відділи вогненної сторожі, каретки рятункового поготівля, поліція, представники влади, прокуратури, суду, міністр внутрішніх справ Косцялковський, головний командант поліції ген. Кордіян Заморський та представники міської суспільної опіки. Підчас рятункової акції в год. 7-ій рано завалилась дальша частина стіни в офіцинах, в год. 7.20 протилежна стіна. Зпід звалищ витягнули 5 осіб убитих та 16 тяжко ранених.

Підчас рятункової акції ранені теж чотири особи з пожежної сторожі. На приказ прокуратора арештували адміністратора дому Мечислава Повтора, якому мешканці цієї старої камениці звертали увагу, що стіни в їх помешканнях зарисувались. Сусідній камениці теж грозить катастрофа. Президент м. Варшави Стажинський призначив 1.000 зол. на одноразову допомогу нещасливим жертвам. У цій камениці мешкала теж Кюрі-Склодовська. Звалища вивозять з поспіхом вантажні міські самоходи, щоб скоріше відшукати засипаних.

— **Мотоцикліст наїхав на корову.** В часі мотоциклевого райду на трасі Вильно-Білосток-Вильно зайшов трагічний випадок. Недалеко Полукні мотоцикліст Мороз наїхав на корову. Корова згинула на місці, мотоцикліста зі зломаним обойчиком і підбитим оком перевезли автом до шпиталю. Стан Мороза грізний.

— **Міліярд долярів у газардовій грі.** Трьох людей призналося до участи в газардовій грі, що цвите на велику скалю в містечку Ріно, в стейті Невада, куди то звичайно американські багачі приїздять шукати розводів. Вони були поставлені перед окружний федеральний суд за те, що видурили від легковірних багачів який міліярд долярів. Разом з ними обжалувала прокураторія ще 4 інших. Один, Едвард Дженнінго із Сієтл, дістав рік вязниці за видурення 14.000 дол. від одного фармера з Айдаго. Другий, Фред Волцінгер, фармер з Ореґон, дістав 5 літ вязниці із припиненням присуду за видурення 45.000 дол. від подружої пари з Клівленду. За ним просило яких сто людей з його місцевости. Третій, Нобл Джан Мур з Венкувер в Брітіш Коломбії, Канада, дістав лише два роки арешту, і то з припиненням виконання кари, бо він зрадив цілу ватагу грачів і став на свідка по стороні держави. Головні виновники це Джеймс МкКій і Віліям Ґреґем, що займаються спортом і є політичною силою в Ріно. Вони стануть перед суд на другий тиждень.

— **Запір.** Провідні клиністи посвідчають, що природна гірка вода FRANCISZKA-JÓZEFA є теж для неврастеніків, які умово працюють і для жінок скорим і приємним засобом на прочищення.

—o—

СПОРТ.

ДРОГОБИЧ. СЯН (Перемишль) - ЮНАК 3:1 (0:0).

В неділю 28. н. м. відбулися у Дрогобичі мячеві змагання за мистецтво кляси А. між українським клюбом „Сян“ з Перемишля і „Юнаком“, найліпшою польською дружиною Дрогобича. Закінчились вони гарною та заслуженою перемогою „Сяну“ у відношенні 3:1 (0:0).

До цих змагань станув „Сян“ у складі: Лозинський, Медвідь, Побідинський; Макар, Федорович II., Ґібалевич; Біницький, Суськів, Дигдалевич, Турко, Ленчаківський. Не грав Партика і Федорович I.

Хід гри такий: У першій половині з початку має перевагу „Юнак“, та згодом приходить до голосу „Сян“ і гра вирівнується. Та в другій половині гри вже в 12' добуває Біницький ведення для „Сяну“. „Юнак“ зривається і гостро напирає на ворота „Сяну“. „Сян“ реагує на це знаменитим протинаступом і добуває двоє воріт підряд у 15' та 18', що їх стріляє Турко з подань Дигдалевича. Гра ведеться дальше під перевагою „Сяну“, одначе є дуже цікава й напружена, бо „Юнак“ уперто прямує до вирівнання; здобуває лиш одні ворота у 30' і змагання кінчаться виграною „Сяну“, що йде витревало до добуття мистецтва кл. А у своїй групі.

„Сян“ задемонстрував у Дрогобичі гру на дуже високім рівені, кваліфікуючись під цю пору мабуть на найліпшу у нас українську мячеву дружину. Знаменитий старт до мяча, висока техніка та велика скорість — це атути, якими „Сян“ всіх бе. Одинакова вирівняна у всіх лініях; та понад високий і так рівень цілої дружини вибились у Дрогобичі: Дигдалевич — великий грач і мозок нападу, Турко — його знаменитий виконавчий орґан, що дуже нагадує Кобзяра з „Руси“ (перевищає лиш тамтого — малою скількістю літ життя), Медвідь, що пописувався на обороні і Ґібалевич у помочі.

Публики зібралось около 3.000, в тім дуже багато українців з Дрогобича й околиць. Перед змаганням привітали „Сян“ та вручили квіти представники українських спортових організацій Дрогобича, а саме: п. Коцюба від Т. С. Т. „Підгіря“, п. Сасик Р. від У. С. К. „Ватра“ та п. Мацюрак від Студентської Секції. Це, як і поведення української публики — бурі оплесків по добутті воріт та по змаганнях — дуже підбадьорювало наших копунів з Перемишля.

Спортовець

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний.

Театр Різнородностей.

Четвер, 1. VIII. год. 8. веч. „Панна молода з даху“.

Пятниця, 2. VIII. год. 8 веч. „Панна молода з даху“.

Цирк Станевських при вул. Пелчинській:

Четвер, 1. VIII. год. 8·15 веч. Одна вистава.

Пятниця, 2. VIII. год. 8·15 веч. Одна вистава.

Кіна.

АДРІЯ: „Вигнанець“ (Льон Шаней).

АПОЛЬО: „Для тебе співаю“ (І. Кепура).

АТЛЯНТИК: „Катастрофа Челюскіна“.

ВАНДА: „Погубний чар“ і „Стріча у Відні“.

ГРАЖИНА: „Весняна парада“ (Ф. Ґаль).

КАСІНО: „Мужчини в небезпечнім віці“. „Останній сиґнал“.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Від вечора до півночі“.

МАРУСЕНЬКА: „Біробіджан“ і „Іскор“.

МІРАЖ: „І що дальше сіра людино“.

МУЗА: „Гра змислів“.

ПАКС: Нечинне.

ПАЛЯС: „30 днів княжною“.

ПАН: „Коли кохання панує — смерть відпочиває“ і „Були собі два гільтаї“ (Льорель і Гарді).

РАЙ: „Весела Зузанна“ (Ліяна Гарвей).

СВІТ: Нечинне.

СОНЦЕ: „На дні океану“ і ревія „Війна з бабами“.

СТИЛЕВИЙ: „Зводниця“ і ревія.

УТІХА: „Бог Діонія з крилами бандитів“ і ревія.

ХИМЕРА: Нечинне.

Закордонне радіо.

Четвер, 1. серпня 1935.

Відень (506,8) 17.30 Сучасна музика. **Кошиці** (259,1) 17.40 Авдиція для Закарпаття. **Прага** (470,2) 15.00 Сальонова музика. 19.25 Концерт військової орхестри. 22.30 Музика на двох фортепянах. **Білгород** (437,3) Дон Хуан — опера Моцарта. **Берлін** (356,7) 16.00 Концерт солістів. 20.10 Веселий танковий вечір. **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00 Легка музика. **Букарешт** (364,5) 17.00 Концерт, 19.20 Сольо на флеті. **Будапешт** (550,5) 19.50 Вечір опер. **Міляно** (221,1) 20.40 Камеральний концерт. **Рим** (420,8) 20.40 Опера.

Пятниця, 2. серпня 1935.

Відень (506,8) 17.30 Спів. 22.45 Популярна музика. **Прага** (470,2) 11.05 Сальонова музика. 12.30 Концерт. 20.35 Циганські пісні. **Париж** (1648) 22.30 Танкова музика. 23.00 Концерт. **Берлін** (356,7) 21.00 Твори Бетовена. **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музична всячина. 19.00 Легка музика. 22.30 Нічна музика. **Букарешт** (364,5) 20.15 Чеська музика. **Будапешт** (550,5) 17.35 Танкова музика. 22.05 Камеральний концерт. **Міляно** (221,1) 22.25 Віолинчеля. **Рим** (420,8) 17.05 Солісти. 20.40 Вечірний концерт. 22.00 Танкова музика.

Львівське радіо.

Четвер, 1. серпня 1935.

6.50 Ранішня авдиція 8.25 Практичні вказівки. 11.57 Сиґнал часу. 12.03 Метеорольоґічні вісти. 12.05 Полудневий денник. 12.15 Рапсодії. 13.00, 16.00, 18.30, 19.50, 22.00, 22.10 Трансмісія з Варшави. 13.30 Легка музика. 15.15 Біржа. 15.25 Експорт. 18.30 Задішики — місто полудня. 18.40 Сільва рерум. 19.05 Програма на черговий день. 19.15 Рекламовий концерт. 19.30 Пісні. 20.00 Музика. 20.45 Вечірний денник. 21.30 „Фрайляйн Доктор“. 22.06 Спортові вісти.

Пятниця, 2. серпня 1935.

6.30 Ранішня авдиція. 8.25 Практичні вказівки. 11.57 Сиґнал часу. 12.00 Метеорольоґічні вісти. 12.05 Полудневий денник. 12.15, 13.30, 18.30, 19.30, 20.10, 23.00 Трансмісія з Варшави. 13.05, 18.45, 22.10 Грамофонові платн. 15.15 Біржа. 15.25 Експорт. 16.15 Концерт. 16.35 Гутірка для недужих. **17.00 40 хвилин для дітей — концерт М. Сокіл і А. Рудницького.** 17.40 Тенор та його пісні. 18.30 Програмова скринька. 18.40 Суспільна хвилина. 19.05 Програма на черговий день. 19.15 Рекламовий концерт. 20.00 Карнавал весельчаків. 22.06 Спортові вісти.

ПОДЯКА.

Тяжке, несподіване горе навістило нашу родину. Смерть забрала нам найдорожчого Мужа, Тата і Дідуня, бл. п. **Дямяна Фуртака** (1. VII. 1935), ще в силі віку і здоровля, повного плянів і надій на краще життя. Відійшов від нас ненадійно. Впав вражений ударом серця.

В цім страшнім горю одинокою нашою розрадою була щира співучасть громадянства долинського повіту в похоронах Покійного та вияви жалю і смутку над Його свіжою могилою.

Чотирьох священиків з доокоолчних сіл: о. парох Бандера з Тростянця, о. декан Шпіцер з Солукова, о. сов. Бордун з Турі Великої й о. парох М. Чорнега з Долини відпровадили Покійного на вічний спочинок. З Долини і з далеких околиць повіту зїхалися Товариші Покійного обох національностей, а також представники Інспекторату і громади. Приїхали Приятелі і Знайомі Покійного, а Його колишні учні-господарі і молодь села Слободи віднесли на своїх раменах Його домовину аж на місце спочинку. Громадяни села Слободи і Тростяння, де 30 літ учителював Покійний, взяли участь у сумнім поході. Попрощали Його теплими словами місцевий парох о. Бандера, представник Рідної Школи і всіх українських установ у Долині п. Антін Стефанишин, товариш по званню п. Карасевіч та малий сільський хлопчина — від дітвори.

За ці всі вияви пошани і любови для нашого Дорогого Покійного і за ці сердечні слова співчуття від: наших Приятелів, Знайомих, Товаришів праці і від усіх, що памятали про нас — всім їм стискаємо руку і щирим серцем дякуємо.

Марія з Іжицьких Фуртакова — жінка; Марія Деркачева і Стефанія Гречухова — доньки; Пилип Деркач і Григорій Гречух — зяті; Олеся і Мирон Деркачі. Ромчик Гречух — внуки.

Читайте „Діло“!

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.25—5.27 зол.

Нім. марка 1·76—1·82, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·15—26·30, австр. шілінги 99·00 — 101, чеські корони 21·40—21·80, рум. леї 30·00—32·00, ліри 39·00—42·00.

Премійки.

Долярівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 43·00—44·50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 31. липня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла дес.	2·30	зол.
1 кг. масла ексорт.	2·30	„
1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·65	„
1 к. яєць	2·90	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, яйця і сметану вдержана, на молоко слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 1. VIII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кг.	0·80	зол.
Мол. однор. кури I. кл.	„	0·80	„

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Вид·нича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.